

کشتی چوخه

یادگار پهلوانان کهن

سیامک ایمان پور

مردم شمال خراسان کُردزبان هستند، این ورزش در بین آنان معمول شده و پس از مدتی اداره کل تربیت بدنی استان خراسان سابق این رقابت‌ها را «باچوخه» نامگذاری کرد. اسم «چوخه» که امروزه بر کشتی محلی خراسان گذاشته شده، از لباسی که کشتی‌گیران در هنگام کشتی به تن می‌کنند، گرفته شده و آن شل کوتاه‌ای است که کشتی‌گیران آن را با شال سفید رنگی محکم می‌کنند.

کشتی «باچوخه» در خراسان شمالی تاریخچه کهنی دارد. این ورزش محلی و بومی در بسیاری از مراسم محلی به‌ویژه جشن عروسی نیز رایج است. این ورزش از سال ۱۳۴۲ برای نخستین بار در شهر شیروان برگزار شد. و پس از آن با همکاری هیات کشتی خراسان سابق این ورزش در روز عیدفطر برگزار شد و به‌عنوان تقویم ورزشی در فعالیت ورزشی استان خراسان سابق قرار گرفت.

کشتی باچوخه، در استان خراسان شمالی در فصول مختلف انجام می‌شود. این رقابت در اواسط زمستان و در بهمن ماه در «مانه» و «سملقان» و در ۱۲ فروردین هر سال در شیروان و در ۱۳ فروردین نیز در بجنورد به‌صورت استانی با حضور پهلوانان نامدار این خطه برگزار می‌شود.

مدت مسابقه باچوخه، ۱۰ دقیقه است، که اگر در این مدت نتیجه مسابقه معلوم نشود، کشتی‌گیران با استراحت کوتاه ۵ دقیقه‌ای به مسابقه ادامه می‌دهند، تا پهلوان اول معلوم شود. در این رقابت چوخه‌کاران لباس‌های محلی شامل یک پیژامه، پیراهن و کمر بند می‌پوشند و در مدت کشتی، کشتی‌گیران حق گرفتن زیر زانوی حریف را ندارند و در خاک نیز هیچ فنی اجرا نمی‌شود.

به شما توصیه می‌کنم، اگر راهتان به‌خراسان شمالی افتاد طوری که در فصل کشتی بودید، سری به این مسابقات بزنید.

روستای «رهورد» امسال نیز مثل هرسال شاهد، هم‌اوردی کشتی‌گیران چوخه بود، در روز ۱۱ اردیبهشت، مسابقات «کشتی با چوخه» در استان خراسان شمالی، طرفداران زیادی دارد، طوری که گفته می‌شود، امسال بیش از ۲۰ هزار نفر به تماشای این مسابقات آمده بودند. این تماشاگران مشتاق در زیر رگبار بهاری، کشتی تماشا کردند، تشویق کردند، گفتند و خندیدند، غذای‌های محلی خوشمزه پختند و از مسابقات کشتی «چوخه» یادواره شهید «محمد رستمی»، خاطره‌گران قدر ساختند.

«روستای رهورد»، که محل برگزاری این مسابقات بود، در ۴۰ کیلومتری شمال قوچان در بخش مرزی باجگیران واقع شده است. امسال هم در چهارمین دوره مسابقات کشتی با چوخه، روستای رهورد و مردم میهمان‌نواز آن، پذیرای حدود بیست‌هزار تماشاگر و خانواده‌های علاقمند به کشتی سنتی «چوخه» بودند. علاقمندانی که از نقاط دور به این سرزمین آمده بودند، حتی از تهران و کرج.

روستای رهورد، در گذشته در مسیر راه کاروانیان از روستاهای مهم و پررونق بود. در نزدیکی این روستا، دو بنای تاریخی «امامزاده سلطان محمود و بنای سردابه»، واقع شده است. از گذشته دور، تاکنون به‌ویژه در ایام نوروز مسابقات پهلوانی کشتی با چوخه در کنار این امامزاده برگزار می‌شود. همراه با کشتی، دیگر بازی‌های محلی و آیینی با موسیقی محلی و مراسم خاص محلی بانوان برگزار می‌شود. مجموعه ورزشی، تفریحی و گردشگری «رهورد» به‌عنوان یکی از تفرجگاه‌های استان خراسان شمالی در نظر گرفته شده، که در آن مکان‌هایی چون سالن‌های کشتی سرپوشیده ساخته شده است.

کشتی چوخه، در اصل نام کُردی است و از آن‌جایی که اکثر

۵۷

ششگانه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
جامعه علوم انسانی

